

PLA BALEAR DE MANEIG DE LA GAVINA ROJA (*LARUS AUDOUINII*) I DEL CORBMARÍ (*PHALACROCORAX ARISTOTELIS*)

INFORMAT FAVORABLEMENT PEL CONSELL ASSESSOR DE FAUNA I FLORA DE LES ILLES BALEARS DE DIA 3 DE MAIG DE 2006

La gavina roja i el corbmarí ocupen els mateixos hàbitats i es troben afectats per problemes de conservació similars. Per tant, s'opta per la redacció d'un pla comú, ja que les accions que ha d'incloure coincideixen en gran part. Estan incloses en el *Catálogo Nacional de Especies Amenazadas*, amb la categoria d'interès especial, cosa que implica l'obligació de redactar-ne un pla de maneig. També es troben incloses en l'annex I de la Directiva 79/409/CEE. N'està en tràmit la requalificació a vulnerables.

LA GAVINA ROJA

És una espècie endèmica de la Mediterrània, que es reproduïx a colònies denses a la vorera de la mar, principalment a petites illes i illots. La població mundial és fluctuant i s'avalua en un màxim de 20.000 parelles reproductores per als anys 2000 i 2001. A les Illes Balears, hi criaren un màxim històric de 1.956 parelles el 2001. En anys posteriors la població ha anat davallant a 1.571 el 2002, 1.389 el 2003 i fins a només 1.009 el 2004, i s'han recuperat fins a quasi 1.700 el 2006. La població balear suposa aproximadament un 10% de la població espanyola i devers un 9,4% de la població mundial.

La gavina roja s'alimenta exclusivament de peixos, que captura en superfície i de descartaments pesquers. Es pot veure per qualsevol punt de les nostres costes, principalment entre els mesos d'abril a setembre. A mitjan abril construeixen un petit niu amb fibres vegetals i plomes, al terra, en colònies denses a la vorera de mar, preferentment en illots. Les postes, d'un a tres ous, s'efectuen a finals d'abril o començaments de maig. Els polls poden començar a volar a finals de juny o començaments de juliol. La majoria dels juvenils i una part dels adults fan un desplaçament per hivernar a les aigües del nord-est d'Àfrica, fins al delta del Senegal, mentre que molts adults i exemplars de segon i tercer any poden hivernar a les costes peninsulars espanyoles o del nord d'Àfrica.

Problemes de conservació: Distingirem entre els factors de mortalitat o altres problemes coneguts, que tenen incidència demogràfica negativa, i els problemes potencials, que poden constituir riscos de conservació d'importància quantitativa no avaluada, però als quals convé dedicar atenció.

A. FACTORS CONEGUTS

A.1 Abandonament de colònies per molèsties humanes.

Per presència humana, per recol·lecció d'ous o per sobrevol d'aeronaus.

A.2 Captura accidental en arts de pesca.

A.3 Predació i competència amb la gavina.

A.4 Informació biològica deficient.

A.5 Manca de protecció de l'hàbitat de reproducció.

A.6 Dèficit d'interès social per la seva conservació.

B. FACTORS POTENCIALS

B.1 Presència de rates a colònies.

B.2 Mortalitat de polls per manca de refugi a les colònies.

B.3 Variacions en les pràctiques pesqueres actuals.

La gavina roja obté una part important dels aliments dels rebutjos pesquers. Una reducció d'aquest rebutjos podria tenir una influència molt important en la població reproductora.

- B.4. **Contaminació per hidrocarburs.** És un factor que es produeix en petita quantitat. Però un vertit important pot afectar molt greument l'espècie o una fracció.
- B.5. **Altres.** Com són les epizoòties o factors negatius a les zones d'hivernada.
- B.6. **Captura accidental durant els controls de gavina amb escopeta.**

EL CORBMARÍ

És una subespècie endèmica de la Mediterrània, on és un típic reproductor colonial que ocupa penya-segats litorals i petites illes i illots. La població mundial es troba devers les 10.000 parelles. L'any 2000, al litoral mediterrani espanyol, se'n reproduïen 1.390 parelles, de les quals 1.333 ho feien a les Illes Balears. Un cens molt més acurat de la població balear fet a Menorca i les Pitiüses el 2005 i a Mallorca i Cabrera el 2006, eleva aquesta xifra a prop de 1.800 parelles. La població balear és, amb diferència, la més important de la Mediterrània espanyola (el 95%) i una de les més importants del món (18%).

Sinopsi biològica. El corbmarí s'alimenta exclusivament de peixos, tant pelàgics com demersals. Habita costes rocoses i no defuig els ports. No aprofita els rebutjos pesquers.

El corbmarí no presenta dimorfisme sexual. Els joves són fàcils de distingir pel plomatge, amb el ventre pàl·lid i el dors gris terrós. El plomatge s'obscura en les successives mudes, fins als tres anys, en què adquireix la coloració pràcticament negra que n'és característica. El zel s'inicia molt prest, i les primeres postes tenen lloc al desembre, tot i que hi ha parelles que nidifiquen fins a tres mesos més tard. Construeix nius, normalment a encletxes i balms rocoses. En illots deshabitats s'han observats nius construïts directament sobre el sòl, a peu pla. La posta és de dos a quatre ous, que coven tots dos sexes durant 31 dies. Els polls volen a les 7-8 setmanes. És una espècie gregària, però també se'n coneixen nius solitaris.

Problemes de conservació: Distingirem entre els factors de mortalitat o altres problemes coneguts, que tenen incidència demogràfica negativa, i els problemes potencials, que poden constituir riscos de conservació d'importància quantitativa no avaluada, però als quals convé dedicar atenció.

C. FACTORS CONEGUTS

- C.1. **Abandonament de colònies per molèsties humanes.**
- C.2. **Captura accidental en arts de pesca.**
- C.3. **Manca de protecció de l'hàbitat.**
- C.4. **Dèficit d'interès social per la seva conservació.**
- C.5. **Factors naturals: climatologia i manca de preses.**
- C.6. **Informació biològica deficient.**

D. FACTORS POTENCIALS

- D.1. **Interferències de la gavina camagroga.**
- D.2. **Contaminació per hidrocarburs.**

OBJECTIUS DEL PLA DE CONSERVACIÓ **OBJECTIU GENERAL DEL PLA**

L'OBJECTIU GENERAL D'AQUEST PLA DE RECUPERACIÓ ÉS ACONSEGUIR UN ESTAT DE CONSERVACIÓ FAVORABLE DE LES DUES ESPÈCIES, AMB UN NIVELL POBLACIONAL TAN ELEVAT COM PERMETIN ELS FACTORS LIMITANTS NATURALS

QUE LES AFECTEN.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Per a la gavina roja: aconseguir que la població es mantingui en el màxim poblacional assolit l'any 2001, que va ser de 1.956 parelles reproductores en 15 localitats.

Per al corbmarí: incrementar la productivitat i les supervivències juvenil i adulta, de manera que s'aconsegueixi un increment de la població balear i la recolonització espontània d'antigues colònies, fins arribar a les dues mil parelles.

OBJECTIUS PARCIAIS

Per assolir aquests objectius, s'han identificat objectius parcials relacionats amb els factors de risc identificats *ut supra*, que els evitin, minimitzin o compensin. La taula següent resumeix aquests objectius, que es presenten agrupats si afecten les dues espècies, i separats, a la columna corresponent a cada una, si són específics.

Hem distingit els objectius prioritaris, amb mida de lletra més grossa, dels secundaris, amb un tipus de lletra menor, que requeririen comprovar-ne prèviament la rellevància.

PER A LA GAVINA ROJA

PER AL CORBMARÍ

- > Evitar l'abandonament de colònies per molèsties humanes
  - > Disminuir la captura accidental en arts de pesca
    - > Millorar la informació biològica
  - > Assegurar la protecció de l'hàbitat de reproducció
  - > Incrementar l'interès social per la seva conservació
    - > Prevenir la contaminació per hidrocarburs
- > Reduir els efectius de gavina camagroga en les colònies compartides
  - > Evitar la presència de rates en les colònies
- > Disminuir la mortalitat de polls per manca de refugis
- > Evitar les captures accidentals en el control de gavines camagrogues
- > Analitzar la dependència dels rebutjos pesquers
- > Eliminar les captures intencionades
- > Millorar l'hàbitat als ports
- > Desenvolupar mesures legals de protecció de l'hàbitat de reproducció

DESENVOLUPAMENT DEL PLA BALEAR DE MANEIG DE LA GAVINA ROJA I EL CORBMARÍ

LÍNIA 1

EVITAR L'ABANDONAMENT DE COLÒNIES PER MOLÈSTIES HUMANES

ACCIÓ 1.1. Seguiment i vigilància de colònies de reproducció.

ACCIÓ 1.2. Regulació de l'accés a colònies.

ACCIÓ 1.3. Prevenció dels sobrevols d'aeronaus a baixa altura (per a la gavina roja).

LÍNIA 2

DISMINUIR LA CAPTURA ACCIDENTAL EN ARTS DE PESCA

ACCIÓ 2.1. Estudi de la incidència de les diferents arts de pesca.

ACCIÓ 2.2. Corregir la incidència de les arts de pesca sobre les espècies, si és rellevant.

LÍNIA 3

MILLORAR LA INFORMACIÓ BIOLÒGICA

ACCIÓ 3.1. Fomentar i coordinar la recollida d'informació biològica.

ACCIÓ 3.2. Crear una base de dades.

LÍNIA 4

ASSEGURAR LA PROTECCIÓ DE L'HÀBITAT DE REPRODUCCIÓ

Acció 4.1. Inventariar els hàbitats de reproducció existents o possibles i promoure'n la protecció.

OBJECTIU 5

INCREMENTAR L'INTERÈS SOCIAL PER CONSERVAR-LOS I LA COORDINACIÓ NACIONAL I INTERNACIONAL

ACCIÓ 5.1. Difondre el Pla i el seu desenvolupament.

ACCIÓ 5.3. Editar material gràfic

ACCIÓ 5.4. Informació i coordinació nacional i internacional.

ACCIÓ 5.5. Registre de col·laboradors i persones interessades.

OBJECTIU 6

PREVENIR LA CONTAMINACIÓ PER HIDROCARBURS

Acció 6.1. Recuperació d'exemplars petroliejats i ferits.

LÍNIA 7

REDUIR ELS EFECTIUS DE GAVINA A LES COLÒNIES COMPARTIDES

ACCIÓ 7.1: Reducció d'efectius de l'espai ocupat la gavina.

LÍNIA 8

EVITAR LA PRESENCIA DE RATES A LES COLÒNIES

ACCIÓ 8.1. Inventariar els illots amb rates i colònies de gavina roja o de corbmarí.

ACCIÓ 8.2. Desratització d'illots amb colònies d'ambdues espècies.

ACCIÓ 8.3. Control o seguiment de la desratització.

LÍNIA 9A

DISMINUIR LA MORTALITAT DE POLLS PER FALTA DE REFUGIS (EXCLUSIU DE LA GAVINA ROJA)

ACCIÓ 9A.1. Instal·lar refugis per als pols a determinades colònies.

LÍNIA 9B

ELIMINAR CAPTURES INTENCIONADES (EXCLUSIU DE CORBMARÍ)

Acció 9B.1. Eliminar captures accidentals.

LÍNIA 10A

EVITAR LES CAPTURES ACCIDENTALS EN EL CONTROL DE LA GAVINA (EXCLUSIU DE GAVINA ROJA)

ACCIÓ 10A.1. Evitar captures amb arma de foc en controls institucionals de gavina.

ACCIÓ 10A.2: Evitar captures accidentals durant les campanyes de control poblacional de gavina a càrrec de caçadors.

LÍNIA 10B

MILLORAR L'HÀBITAT ALS PORTS (EXCLUSIU DEL CORBMARÍ)

ACCIÓ 10B.1. Foment de la millora de l'hàbitat a ports.

LÍNIA 11

ANALITZAR LA DEPENDÈNCIA DELS REBUTJOS PESQUERS (EXCLUSIU DE LA GAVINA ROJA)

ACCIÓ11.1. Estudi de la dependència tròfica dels rebutjos pesquers.

LÍNIA 12

DESENVOLUPAR MESURES LEGALS DE PROTECCIÓ DE L'HABITAT DE REPRODUCCIÓ

VIGÈNCIA DEL PLA

S'estableix entre el 2007 i el 2013, amb una revisió intermèdia l'any 2010, de manera que, si les previsions no s'acompleixen, es puguin variar els objectius o les accions previstes.

ORGANISMES I INSTITUCIONS IMPLICADES

La coordinació del Pla recau en l'SPE de la DG de Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental. La Conselleria de Medi Ambient promourà la col·laboració en el Pla dels següents serveis propis i d'altres institucions, tenint en compte que es tracta d'una llista que resta oberta a incorporacions mentre duri aquest Pla:

- Servei d'Espais Naturals de la DG de Biodiversitat (CMA).
- Servei d'Educació Ambiental de la DG De Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental (CMA).
- Direcció General de Pesca de la Conselleria d'Agricultura i Pesca.
- Parc Natural de sa Dragonera (Consell Insular de Mallorca-CAIB).
- Parc Nacional Marítim i Terrestre de l'Arxipèlag de Cabrera.
- IMEDEA.